

СТАНОВИЩЕ

за представените трудове за участие в конкурса

за академичната длъжност „ДОЦЕНТ”,

обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ., бр. 55/19.07.2011 г.

от доц. д-р Людмила Костова

Д-р Гергана Апостолова е единственият кандидат за доцентския конкурс, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в „Държавен вестник”, бр. 55 на 19. 07. 2011 г.

(1) Професионален опит и академично развитие

Д-р Гергана Апостолова работи в ЮЗУ от дълги години, като води както литературни и културологични, така и лингвистични курсове в ред бакалавърски и магистърски програми на Университета. Очевидно е, че натоварването ѝ с часове там е далеч над средното и че тя осъществява многостранна преподавателска дейност. Кандидатката също така е водила курсове в УНСС и Киевския славистичен университет.

Д-р Апостолова е личност с разностранни научни интереси. Това донякъде се определя от нейното образование: тя е завършила магистърски курсове по философия, английски език и история в СУ „Св. Климент Охридски”, а докторатът ѝ е по логика и реторика. Интересите ѝ са в областта на литературата, философията на езика, семантиката и епистемологията, лингвистичната и културна антропология, изучаването на превода, проблемите на комуникацията в глобалната мрежа и пр.

За целите на конкурса кандидатката представя 3 монографии, 8 учебни помагала, 3 книги и 42 статии в списания, сборници и в електронни издания в Интернет. Тя посочва и 39 участия в конференции.

Сериозните научни интереси на д-р Апостолова и активната ѝ позиция на учен и изследовател са оценени от Европейската асоциация на англицистите (ESSE) и Българо-американска комисия за образователен обмен „Фулбрайт“, от които тя печели стипендии за съответно 2007 г. и 2007-8 г..

(2) Основни публикации

Хабилитационния труд на д-р Апостолова е озаглавен „Английският философски текст: интерпретация и превод“ и коментира англезични философски текстове и превода им на български език. Освен че притежава безспорни научни качества, трудът има и практико-приложната насоченост: той цели да подготви студентите филолози за анализа и превода на подобни текстове. Положително е, че авторката се спира на проблемите, пред които са изправени преводачите на философски текстове, като разкрива спецификата на тези текстове и анализира свързаните с нея преводачески стратегии. Тя акцентира и върху активната роля на преводача в интерпретирането на текстовете и реконцептуализирането им в контекста на приемащата култура. Подобна трактовка отразява така характерната за втората половина на миналия век тенденция на преосмисляне на дейности като четенето и превода и подчертаване на техния активен, творчески характер.

При цялото ми уважение към усилията, които д-р Апостолова е вложила в написването на едно наистина оригинално изследване, което със сигурност обогатява българското преводознание, не мога да не се спра на някои недостатъци, които според мен могат да бъдат преодолені при преиздаването на труда ѝ. Според мен трябва да се *пренапише* заглавието, като „текст“ стане „текстове“, а „английски“ се смени от „англезични“. Фразата „английският философски текст“ навежда на мисълта за една *изконна* традиция на градеж на философски текстове в държавата, именувана *Англия*, от Средновековието насам. Едно такова тълкуване на развитието на философията е доста остаряло и е по-скоро в духа на XIX век, отколкото на съвременните изследвания върху културата и езика. Че става дума за именно такова тълкуване на „традиция“ се доказва и от частта, назована „Хронология на ранните *английски* философи“ (с. 156-159), в която се игнорират разликите между отделните етнически и

културни общности, населявали Британските острови, и ирландецът Ериугена, който дори не е писал на английски, както и шотландците Адам Смит и Дейвид Хюм, които съзнателно са избрали да пишат на „южняшкия” вариант на този език, без каквито и да било уговорки се обявяват за „ранни **английски философи**”. За по-комплексна и по-съзвучна със съвременните тенденции концепция за многоезичието и културното многообразие на Британските острови от Средновековието насам бих препоръчала на авторката да се запознае с широко коментирания в хуманитарните англоезични научни издания труд на Джон Кериган (John Kerrigan), *Archipelagic English. Literature, History and Politics 1603-1707* (OUP, 2008).

Ще си позволя още да обърна внимание на някои фактологични неточности. Например, на с. 151 четем: „Чак в началото на 15 век говоримият език достига до онова единство от англосаксонски и норманофренски, което позволява на английския парламент да обяви английския за официален език. Това е времето на Чосър – първият английски поет в истинския смисъл на думата.” Всъщност английският е *de facto* обявен за официален език с т. нар. „Статут за пледирането” през 1362 г., а Чосър почива през 1400 г., т. е става дума за втората половина на XIV, а не за XV век, за който обикновено се приема, че е белязан от културен застой поради конфликтите с Франция и гражданските междуособици в самата Англия. На с. 152 се говори за „жизнена писмена култура по времето на Ренесанса и особено – на Просвещението (16 – 17 в.)”. Тази датировка определено ме смущава. Смущава ме и това, че на същата страница авторката говори за „масовия характер на августианската култура” от началото на XVIII век. Аз бих нарекла въпросната култура „августинска” (от “Augustan” на английски) и бих се побояла да ѝ припиша *масов* характер. Бих могла да посоча още неточности от този вид, които смущават компетентния читател и биха могли да объркат представите на неизкусения му събрат/посестрима.

Забележките ми не целят да омаловажат труда на д-р Апостолова, а по-скоро да фокусират внимание върху един съществен недостатък на българските академични издателства, а именно отсъствието на отговорни и компетентни редактори, които да четат представените за печат трудове и да помагат на авторите да преодолеят недостатъци като гореизброените. Знам, че причините

за това отсъствие са най-вече финансови и отразяват общата ситуация на университетското образование у нас, но въпреки това считам за нужно да отбележа този факт.

Представените от д-р Апостолова статии отразяват разностранните ѝ интереси и биха могли да бъдат разделени на 5 групи: (1) статии, третиращи комуникацията в Мрежата; (2) статии по проблемите на чуждоезиковото обучение; (3) статии, разглеждащи проблемите на превода; (4) статии с философско-аксиологична проблематика и (5) статии по проблемите на културната антропология и литературата. Прави впечатление, че авторката често публикува в общодостъпни електронни издания в Интернет. Това показва, че тя желае написаното от нея да стигне безпрепятствено до широка читателска аудитория и едно такова желание е похвално. Същевременно обаче подобни електронни издания обикновено приемат публикации, без да ги подлагат на критическа преценка и без да ги редактират. За жалост, в някои от публикациите на английски език има несъществени граматични грешки, които при редакция биха могли да бъдат отстранени.

Взети в тяхната цялостност, статиите на д-р Апостолова говорят за добро познаване на научната проблематика в многобройните области, в които тя работи, и за оригинален подход към избраните и разработени теми. Статиите ѝ върху теми, почерпени както от детската литература и жанра фентъзи, така и от културната антропология, оставиха много добри впечатления у мен и аз съжалях, че с изключение на статията “TRANSLLEGENDRY: Borders and Archetypes”, която лично редактирах за бр. 16 на международното реферирано електронно списание TRANS, не съм се запознала по-рано с тях. Разсъжденията върху философско-аксиологичните проблеми на е-културата и методологията на възпитанието на е-поколението са от интерес за всеки филолог в настоящия момент.

Впечатлена съм и от факта, че д-р Апостолова прилага резултатите от научните си разработки в преподавателската си работа. Това се доказва както от практико-приложната насоченост на хабилитационния ѝ труд, който вече коментирах, така и от издадените от нея учебни помагала и разработени университетски курсове.

3. Заключение

Като имам предвид богатата професионална биография на д-р Апостолова и постиженията ѝ в учебно-преподавателската и научната работа аз препоръчвам тя да бъде избрана за доцент. Убедена съм, че този избор ще допринесе за развитието на хуманитаристиката в ЮЗУ „Неофит Рилски”, както и че хабилитацията на д-р Апостолова ще е от значение за общността на българските англицисти и американисти, в чиито изяви тя активно участва.

Доц. д-р Людмила Костова

14.11. 2011 г.

В. Търново